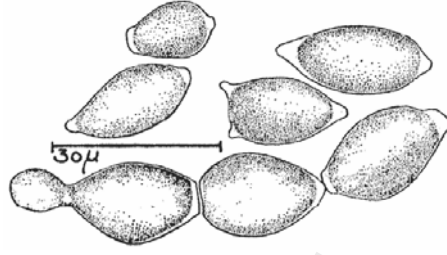

MEYVE MONİLYASI (MUMYA)***Monilinia fructigena* Honey in Whetzel****1. TANIMI VE YAŞAYIŞI**

Hastalık etmeninin apotesyumları ilkbaharda, toprakta kalan mumyalaşmış meyveler üzerinde oluşur. Apotesyum içinde bulunan askuslar dar, silindir şeklinde ve tepesi biraz şişkindir. Bunların içinde 8 adet tek hücreli, renksiz, oval ve uçları çok sivri olan askosporlar bulunur. Askuslar 112-180x9-12 µm, askosporlar 9-12x5-6.8 µm büyüklüğündedir. Ancak doğa koşullarında apotesyum oluşumu azdır.

Miselyum bölmeli ve renksizdir. Kalınlıkları ve hücre büyüklükleri miselyumun yaşına göre değişir. Genellikle genç miselyum ince, yaşlı olanlar ise kalındır. Miselyumun üzerinde rozet şeklinde mikrokonidioforlar, bunların üzerinde de küre şeklinde renksiz konidiosporlar oluşur.

Şekil 22. Meyve monilyasının konidiosporları.

Konidiosporlar genellikle limon şeklindedir. Bir ucu sivri diğer ucu yuvarlakça olup; miselyum üzerinde zincir şeklinde oluşurlar (Şekil 22). Konidiosporlar 12-34x9-15 µm büyüklüğündedir. Konidiospor kümeleri (püstül) başlangıçta açık renkli olup; olgunlaştıkça renkleri sarıdevetüyü rengine dönüşür. Püstüller üzerindeki konidiosporlar, yağmur damlaları ve rüzgârla çevreye yayılır.

Fungus kışı dallar üzerinde kalmış ya da yere dökülmüş hastalıklı meyveler üzerinde konidiospor halinde geçirir. Konidiosporlar primer enfeksiyonlara neden olur.

2. BELİRTİLERİ, EKONOMİK ÖNEMİ VE YAYILIŞI

Etmen özellikle meyve enfeksiyonları yapmakta, ancak çiçek ve yaprak enfeksiyonlarına da neden olabilmektedir. Fungus, genellikle meyveyi mekanik yolla (rüzgâr, böcek, kuş vb.) açılan yaralardan penetre edebildiği gibi lentisel hücrelerinden ve meyve kabuğundan da doğrudan giriş yapabilmektedir.

Meyve enfeksiyonları genellikle meyvenin olgunlaşmasına yakın dönemde meydana gelir. İlk belirtiler, meyve kabuğunda oluşan kahverengi bir veya birkaç lekedir. Lekelerin etrafında açık kahverenginde bir halka bulunur. Çürüme 1-2 gün içinde genişleyerek meyve yüzeyinin yarısından fazlasını kaplar. Olgun meyvelerde çürüme daha hızlı olur. Meyvenin çürüten bu kısmında 1-3 gün sonra sarıdevetüyü renkli konsantrik püstüller meydana gelir (Şekil 23; 24a,b,c,e,f). Konidiosporlar olgunlaşınca etrafa yayılırlar. Hastalıklı meyve dokusu hızla su kaybederek buruşur ve mumyalaşarak dalda asılı kalır (Şekil 24d,f). Bu nedenle hastalığa mumya ismi verilmiştir.

Şekil 23. Meyve monilyasının kirazdaki zararı.

Meyve monilyası, yurdumuzda konukçularının bulunduğu, özellikle kiraz yetiştiriciliği yapılan yerlerde rastlanabilmektedir.

3. KONUKÇULARI

Meyve monilyası'nın konukçuları, kiraz, vişne, kayısı, erik, badem, şeftali, elma, armut, ayva, incir, trabzon hurmasıdır

4. MÜCADELESİ

4.1. Kültürel Önlemler

Yağışın çok fazla olduğu yıllarda, hastalık şiddeti normalden daha yüksek olacağı için, ilaçlama programının başarısı beklenenden daha düşük olabilir. Bu riski en aza indirebilmek için kültürel önlemlere titizlikle uyulması gerekmektedir. Bu amaçla, mumyalaşarak ağaç üzerinde kalmış meyve ve çiçekler ile yere dökülmüş meyveler toplanarak imha edilmelidir.

Şekil 24. Meyve monilyasının şeftali (a), erik (b), armut (c), elma (d,e) ve kayısı (f) meyvelerindeki zarar şekli.

4.2. Kimyasal mücadele

4.2.1. İlaçlama zamanı

Meyvelere ben düştüğünde tek bir ilaçlama yapılmalıdır. Bu öneri sadece kiraz ağaçlarının meyvelerinde görülen monilya hastalığı için geçerlidir.

4.2.2. Kullanılacak bitki koruma ürünleri ve dozları

Bakanlık tarafından yayınlanan “Bitki Koruma Ürünleri” kitabında tavsiye edilen bitki koruma ürünleri ve dozları kullanılır.

4.2.3. Kullanılacak alet ve makineler

İlaçlamada, hidrolik bahçe pülverizatörü veya motorlu bahçe pülverizatörü kullanılır.

4.2.4. İlaçlama tekniği

İlaçlama, ağacın her tarafını kaplayacak şekilde yapılmalıdır.